

KAKO SE JE ODIGRALA SODNIJSKA KOMEDIJA V BUDAPESTU

V Budimpešti se je vršil proces proti Rajku in ostali sedmoricni obtožencev, ki je trajal vsega skupaj šest dni, kateri je v pogledu vsega onega, kar se nanaša na Jugoslavijo insceniran od začetka pa do kraja. Namen procesa je bil, da potom izmišljene obtožnice ter v naprej pripravljenih dokazih obtožencev, dokaže ono, kar ni mogla dokazati Resolucija Informbiroja in da doseže ono, kar ni mogla doseči nepretrgana kampanja, katera se vodi že več kot leto dni.

Prireditelji insceniranega procesa v Budimpešti so si zamišljali, da potom tega dosežejo dalekosežne cilje v svoji borbi proti Jugoslaviji in rušenju Komunistične partije Jugoslavije, ki je prvobornilca za enakopravne in poštene odnose med komunističnimi partijami in socialističnimi državami. To dokazujejo med ostalim vse priprave pred samim procesom. Obtožnica je bila objavljena pet dni pred začetkom procesa, kar nikakor ni v praksi pri političnih sodnijskih razpravah na Madžarskem. Vseslovenski aparat je bil takoj postavljen v tek. Stolpci informbirovskega tiska so se polnili kometarjev o obtožnici in protijugoslovanskimi lažmi. Pet dni zaporedoma so se informbirovske agencije v posameznih deželah narodne demokracije prizadevale, da prevarijo javno mnenje in da ga v polni meri oglušijo in zaslepijo, da bi ob začetku insceniranega procesa vsak veroval v naprej pripravljene dokaze.

Že prvi dan, ko se je pričel proces so bile zavzete take mere strogosti, da bi se s tem ta sodna tragikomedija zavila v poročilih tujih dopisnikov, ki so prisostvovala procesu in stavba Doma sindikata metalurških delavcev, v katerem se je vršil proces, je bila obkoljena s policijo. Po vseh ulicah, ki vodijo proti zgradbi, se je nahajalo po 12 do 18 policajev ali voljakov in navadnim pešcem ni bil dovoljen kordon. Oboroženi voljaki so strahljivo notranjost poslojpa, a dvorana, v kateri se je vršila razprava, je bila zastražena po politični policiji oboroženi s puškami. Od vsakega, ki je vstopil v poslojpa se je po večkrat zahtevalo, da pokaže vstopnico, a oni kateri so nosili s seboj akte, so bili primorani, da pokažejo policijo vsebino listih.

Razpravi je prisostvovalo mnogo dopisnikov iz vseh krajev sveta. Edino jugoslovanski tisk ni prisostvoval procesu, ker so madžarske oblasti poskrbele, da dva tedna pred začetkom razprave izženejo dopisnika Tanjuga. Razpravi so prisostvovali diplomatski predstavniki kapitalističnih držav, toda jugoslovanski diplomatičnim predstavnikom je bilo onemogočeno prisostvovati razpravi.

Že prvi dan sojenja, ko je bil zaslišan Laslo Rajko, izkazale so se vse umazane metode in cilj tega procesa. Številni dopisniki v svojih poročilih o razpravi, so se strinjali z ugotovitvijo, da je Rajku dodeljena vloga avtomata za dajanje "dokazov" proti Jugoslaviji.

Rajk s svojim monotnim in neborbenim glasom s katerim je izgovarjal nad štiri

me trajajoči govor v naprej pripravljen in naštudirane izjave v duhu Resolucije Informbiroja, je rekel: "Ranković je naglasil, da so oni od samega začetka pazili, da bi revolucionarni elementi ne prišli na vodilna mesta in da se vsa oblast nahaja v Titovih rokah. Radi tega je na narodni osnovi ustanovljena Narodna Fronta." Nadaljeval je: "Ranković me je opozoril na potrebe, da pridobim na svojo stran kulake."

Da bi se socialistično Jugoslavijo predstavilo kot napadalko in izžvalko ogorčenih madžarskih delovnih mas, organizatorji procesa so izmišlili "jugoslovansko zaroto" ter v njo celo zapeli pripadnike kardinala Mindszentija in bivšega predsednika vlade Ferencza Nadja. Na tajnem sestanku v Pakšu "v začetku oktobra" lanskega leta je Ranković po Rajkovih besedah izjavil sledeče: "Najkategorično Titovo stališče je, da po Resoluciji Informbiroja ne more biti govorjenja o prevzemanju oblasti mirnim putem, potem glavnih političnih sil, temveč s silo in oboroženim putem je treba uničiti narodno-demokratski sistem." Ter nadaljuje: "Ranković je rekel, da v narodno-demokratski deželami za onemogočanje nadaljnega razvijanja demokratičnega socializma, je potrebno vpejlati sile Vatikana. Lahko se računa, da bo Mindszentij na ukaz zapadnih sil in Vatikana izvedel tako odločno politiko, da se bo koncem januarja ali začetkom februarja 1949. leta pričela po vseh vaseh, mestih in okrožjih vstaja proti demokratični vladi."

Toda onim, ki so sestavljali budimpeški proces, so se Vatikanske sile izkazale nezadostne, pa so v igro zapeli še desničarsko stranko. V poročilu Rankovića — govori Rajk — je bilo tudi to, da pri volitvah 1947. leta vztrajam pri pomaganju volilne propagande Barankovičevi in Falferjevji stranki.

Vse to je Rajk pred sodiščem s hrbotom proti občinstvu, ravnodušno in z neborbenim glasom izgovarjal. Govoril je v dolgih presledkih skoro po pol ure, brez da bi ga kdo prekinil. Sodišče ni moglo od njega dobiti odgovorov, on se ni branil, ničesar ni oporekal in je vse, kar je v zvezi z Jugoslavijo "priznal".

Rajkove izjave morejo služiti kot pomembno sredstvo proti temu, kjer se je Informbirovska resolucija zapela in kjer se je izkazala lažnivost in ničvrednost, to je proti socialistični stvarnosti v Jugoslaviji. Informbirovski voditelji skozi Rajkova usta proglašajo, da se socializem v Jugoslaviji gradi samo zato, da bi voditelji Jugoslavije lahko prikriji svojo "špijonsko vlogo" in svoje "izdajstvo". Rajk je "priznal", da mu je tovariš Ranković ob priliki razgovora v Kelebiji 1947. leta izjavil: "Treba si je biti na jasnem s tem, da niti Tito niti člani jugoslovanske vlade, ne želijo Jugoslaviji narodno demokratični sistem, tem manj pa izgradnje socializma. Navzlic temu, je bila jugoslovanska vlada prisiljena, da povzame take mere, toda to je bilo radi tega, ker so jugoslovanske delavne mase primorale, da se to napravi." Kakor vidimo, se Informbirovski čarovnjaki lahko na tem procesu napravili vse,

kar se jim zljubilo. Oni so "dokazali", da je "hrabri" in "neustrašljivi" jugoslovanski narod vodil težko in krvavo štiriletno narodnoosvobodilno borbo brez pripravljenosti, brez politične linije, katero je dala Komunistična partija Jugoslavije, brez njene vodstva, brez vodstva voditeljev te Partije. Danes tudi oni čudovito gradijo socializem v Jugoslaviji, kateri se gradi edino po volji naroda in preko volje "izdajalskih voditeljev".

Toda Informbirovski voditelji niso pustili pri strani osvobodilno borbo jugoslovanskih narodov niti na budimpeškem procesu. Potrebno je bilo tudi njo, potem Rajkovih izjav, popolnoma deskreditirati. Rajk — avtomat pred sodiščem — je rekel sledeče: "Niti danes se ne morem otresti prepričanja, da Amerikanci samega Tita držijo v rokah, ker imajo o njemu kompromisne podatke še od časa fašistične Jugoslavije." Informbirovci stalno napredujejo: do včeraj so "samo" omalovaževali značaj naše Narodnoosvobodilne borbe, danes pa potom Rajka hočejo dokazati, da so to borbo že od samega začetka vodili "imperialistični agenti".

Da so organizatorji budimpeškega procesa obtoženemu Rajku dali vlogo tožitelja socialistične Jugoslavije govori sledeča njegova izjava:

"Odločilni udarec je prizadela načrtu Resolucija Informbiroja, katera je razkrinkala Titovo politiko. S tem je stvarno zaključen prvi period Titove politike, v katerem je razkrinkano izvajanje dvoilčne politike, s katero je hotel uspeti, da bi se uničilo narodno demokratične sisteme."

Specialna vloga v poneverjenem procesu v Budimpešti je bila tudi poverjena Lazarju Brankovu, okorelemu vohunu in provokatorju. On, kakor so opazili tuji dopisniki, je spretno odgovarjal na vprašanja vzel besedo tako hitro, ko še predsednik ni končal vprašanja. Njemu je bila poverjena naloga, da kompromitira Narodnoosvobodilno borbo v Jugoslaviji. Po njegovem prepričanju so Narodno revolucijo v Jugoslaviji izvedli imperialistični vohuni!

Na vprašanje predsednika sodišča, kakšno stališče so zavzemali sedanjí voditelji Jugoslavije v času druge svetovne vojne, je Brankov rekel: "K temu lahko rečem, da izdajstvo, katero so zakrivali Tito, Kardelj, Djilas in Ranković napram mednarodnemu delavskemu pokretu, napram narodu Jugoslavije in Sovjetski zvezi, se ni izvršilo po Resoluciji Informbiroja, temveč mnogo poprej." Kot "dokaz" temu je Brankov povedal: "Tito je za časa vojne leta 1944 ali koncem 1943, dal dovoljenje angleškimi in ameriškimi vojnimi misijam, da lahko prihaja v njegov štab na osvobojenem ozemlju Jugoslavije."

Nato sta predsednik sodišča in Brankov tekmovala v obdelovanju podobnih "dokazov".

Predsednik: "Še več, nego v Vrhovni štab, celo v glavne štabe!"

Toda Brankov je vedel še več kot to. Da so imeli anglo-ameriški predstavniki odločilni vpliv pri jugoslovanskih voditeljih je spoznal po tem, ker se je Vrhovni štab, skupno z Maršalom Titom po

napadu Nemcev na Divar leta 1944 preselil na Vis, dalje tudi radi tega, da Tito "skoraj" ni pristal, da bi Angleži v času osvobojenja zasedli obalo Jadranskega morja. Potem, da je Tito "skoraj" odločil, da odbije sodelovanje sovjetskih čet pri osvobojevanju Srbije in Beograda!

Medtem, po izjavah informbirovskega provokatorja Brankova, voditelji Narodnoosvobodilne borbe v Jugoslaviji niso samo za časa vojne postali anglo-ameriški agenti — temveč so se povezali tudi z Nemci! Brankov je pri razpravi rekel: Za časa vojne se je govorilo o tem, da je Tito l. 1941, 1942 in začetkom 1943, vodil razgovore z Nemci, da bo prenehal z borbo v slučaju, da bi Nemci pristali na to, da on osnuje vlado v Jugoslaviji. Taki so bili razgovori in o tem se je mnogo govorilo.

Vohunu Brankovu je bila dodeljena naloga, da pri razpravi očrni in oblati vse in vsakega. Po Brankovem prepričanju, tovariš Ranković je bil nemški vohun še iz časa svetovne vojne ter desetine in desetine najodličnejših jugoslovanskih voditeljev v vseh narodnih republikah so bili anglo-ameriški vohuni (to prvo je "slišal", a potem se je osebno "prepričal" pri predstavljanju tajnih arhivov UDB-e). Brankov je vse videl, vse slišal, z vsemi jugoslovanskimi voditelji je prišel v stike. Povedal je v svojem razlaganju, kako je prišlo po vojni do upostavljanja sodelovanja med "amerikanskimi in angleškimi imperialisti in Tita" na Madžarskem. Brankov s pomočjo predsednika sodišča je zapletel tudi tovariša Djilasa, ko je rekel: "Oktobra 1948. leta ko sem bil v Beogradu, mi je Ranković rekel, da je stanje tako..."

Predsednik (sugestivno): Ali je bil ob tej priliki prisoten tudi Djilas?"

Brankov: "Da, temu razgovoru je prisostvoval tudi Djilas. Jaz sem začel govoriti z Rankovićem, ko je vstopil Djilas in povedal, da je baš ravno tedaj govoril z Titom, ki mu je povedal, da je razpravljaj z nekaterimi angleškimi zaupniki v Beogradu ter se sporazumel z njimi, da bodo dali pomoč vladi, in to ne samo gospodarsko, temveč tudi politično in celo vojaško, ako je Titova vlada pripravljena, da se bori proti Sovjetski Rusiji".

Ali ni jasno v tem slučaju, da je predsednik sodišča igral vlogo navadnega šepetalca, ko je opominjal Brankova katere mora kompromitirati in kaj vse mora "priznati". Na vprašanje predsednika sodišča, kakšna je bila njegova vloga v "vohunski mreži", katero so organizirali jugoslovanski voditelji že leta 1945 na Madžarskem in kakšna navodila je prejemal od "Rankovića, Tita in ostalih višjih jugoslovanskih organov", je Brankov odgovarjal: "Da se nekaj pripravlja, sem prvi zvedel 1947. leta, ko me je Ranković poklical v Beograd v maju mesecu. Moram povedati, da je že leta 1945 izjavil, da situacija na Madžarskem ni trdna in da se bo nekaj dogodilo".

Predsednik: "Da, ravno sem vas hotel opozoriti, samo sem čakal, da končate s stavkom. Tako niste 1947. leta slišali prvi krat, da se nekaj pripravlja".

Brankov: "Da, še poprej sem slišal, da

v Madžarski situacija ni trdna in da se tam vodi politiko, ki je sovražna jugoslovanskim interesom".

Predsednik (vpade v besedo): "Gotovo ste hoteli povedati, da je nasprotna Titovim interesom".

Brankov: "Da, da... tako sem hotel povedati... (Te citate prenašamo točno po gramofonskih ploščah graviranih na procesu in ki jih je oddajala Radio Budimpešta).

Da je bila predsedniku sodišča na budimpeškem sodišču dodeljena vloga šepetalca, a Brankovu vloga provokatorja, ki je vse "priznal", dokazujejo sledeči dvogovori med njima. Na vprašanje predsednika sodišča, ako je v železniškem vagonu v Kelebiji Rankovič rekel Rajku, da titovci nikdar niso hoteli socializma, temveč kapitalizem in da so samo prikazovali jugoslovanskemu narodu, da hočejo socializem, da bi ga opeharili, je Brankov odgovoril:

"Kakor se spominjam... v tako odkirni obliki rijo govorili... (nato, kakor dabi se spomnil nečesa je Brankov naglo dodal) da, sedaj se spominjam, da, tako je bilo, ampak niso bile te besede."

Predsednik je spominjal Brankova omenjajoč izjavo Lasla Rajka: "Rankovič mi je povedal: Jasno je, da ne Tito in niti ostali člani jugoslovanske vlade ne želijo Jugoslaviji narodno demokratični sistem, še manj pa socialistično izgraditev. Vseeno je bila jugoslovanska vlada prisiljena, da odloči take mere, a to radi tega, ker so jugoslovanske delovne mase prisilile, da to napravi." — "Ali se spominjate tega?"

Brankov: "Kakor sem že povedal, o tem se je govorilo... v osnovi!"

Predsednik: "Pa, to je važno".

Brankov: "Da, edino tega se ne spominjam, ali je to z istimi besedami...".

Predsednik (je posegel v besedo Brankovu): "Niso važne besede. Važna je vsebina".

Predsednik je nato sugestivno postavljaj vprašanja Brankovu, spominjajoč Brankova, da se mora vse jugoslovanske voditelje na neki način oklevetati: "Je to Rankovič rekel v svojem imenu ali se je izrecno skliceval na Tita?"

Brankov: "On je ob koncu svojega govora naglasil, da vse kar on govori, govori v imenu Tita in ne v svojem imenu."

Na podoben način se je vršilo zasliševanje tudi z ostalo šestorico obtožencev. Vse se je naglo vršilo, vsi obtoženci so bili zaslišani v treh dneh in vsa njih izpoved je trajala v celoti 15 ur. Vnaprej pripravljene mehanizem je naglo obratoval in vsi, kakor igralci, so znali odlično svoje vloge.

Djerd Palfi, general lajtnant Madžarske vojske, poprej hortijevski fašistični oficir, kateri je po vojni v Madžarski napravil, ne samo vrtoglavo vojaško vojno karijero, temveč tudi politično, da se je vrnil celo v CK madžarske komunistične partije, je priznal takoj sodišču svoja nekdanja fašistična prepričanja in povedal, da je oboževal Mussolinija. Ta bivši Hortijev častnik, je simpatičen informbirovskim organizatorjem budimpeškega procesa, zato so tudi njega vpletli v jugoslovanske "načrte". Tudi Palfi "je priznal", da je od leta 1945 delal za jugoslovansko vojnisko tajno službo. Dopisnik A. P. je rekel, da je Palfi pri obravnavi hladnokrvno "izpovedal" in obdolžil samega sebe in ostale obtožence. Predsednik sodišča ga je moral od časa do časa prekiniti, a on je protestiral: "Ne prekinite me, pustite me da govorim".

Ko se je v nekaterih trenutkih dogajalo, da bi Palfi v svojih izjavah nekaj več izpovedal, kakor je bilo v naprej pripravljeno, ga je predsednik sodišča opominjal in ta je takoj popravil izjave. Tako je n. pr. v svoji izpovedi izjavil, da je potom jugoslovanskega vojnega atašēja Zokolja, od Rankoviča dobil navodila da naj ob priliki državnega puča aretira Rakosija, Gereaa in Farkaša. Predsednik sodišča je pri tem na

neprikrit način, sugeriral Palfiju sledeče: "Vam ni mogoče Rankovič naročil na kakšen način je treba likvidirati Rakosija, Farkaša in Gereaa, mislim namreč na način, kakor se v Jugoslaviji likvidirajo pristaši Kominforma?" Palfi je tedaj malo obmolčal ter nato izjavil, da je res prejel taka navodila.

Tibor Senji, voditelj kadrovskega oddeljenja CK Partije madžarskih delavcev, o katerem govori obtožnica, da je že pred vojno v Švici začel delati za ameriško zvezo z Jugoslavo. Kako bedno in naivno izgledajo poizkusi povezovanja Senjija in njemu podobnih z Jugoslavo, je razvidno iz izjave, ko Senji pojasnjuje, kako se je njegova skupina iz Švice preselila preko Jugoslavije na Madžarsko: "Vsaki od nas je dobil legitimacijo z sliko. Poleg tega sem jaz dobil tudi pismo od Ministrstva notranjih zadev Jugoslavije, v katerem je javljeno, da smo mi organi ameriške tajne službe in da nam morajo oblasti pomagati na našem potovanju".

Naravno, da je ves svetovni tisk, izvzemši glasil Informbirojevcev, po takšnih in sličnih izjavah obtožencev, ocenil budimpeški proces, kot poverljivo in inscenacijo proti Jugoslaviji in njenim voditeljem. Tako je na primer dopisnik francoskega lista "Comba" poročal iz sodišča, da je ves proces spopolnjen stroj, kateri je iz obtožencev napravil igralce neke komedije, ki je že v naprej napisana, ki so vloge točno razdeljene in celo vaje pripravljene, da bi se ne kdo kaj pomotil.

Ko so organizatorji procesa uvideli kakšen odmev ima ta v svetu, poizkušali so to popraviti in zato narekovali Senjija, da poda sledečo izjavo: "Kesam se svojih dejanj in se trudim, v kolikor je mogoče, da po tako dolgem času in v takih okoliščinah morda popravim s svojo iskrenostjo svoja zločinska dejanja. Smatram za potrebno, da to tukaj naglasim, ker vem iz izkušnje, da v zvezi s političnimi procesi imajo gotovi krogi navažo, da širijo govorice, da so priznanja obtožencev izvršena pod pritiskom in da se lista priznajo celo pod vplivom gotovih metod, t. j. injekcij ali sugestij". Res, vsak se popraska kjer ga srbi.

Tuji dopisniki javljajo, da je Senji, kakor vsi ostali obtoženci govoril pri zaslišanju počasi, brez nikakršnih kretenj in z enakomernim glasom.

Tudi Salaj Andras, o katerem pravi obtožnica, da je bil pred vojno vohun Hortijeve policije, da je v času svetovne vojne poizkušal organizirati pobeg političnih aretirancev iz zapora in da je bil v demokratični Madžarski pomočnik Senjija v kadrovskega oddelku CK partije madžarskih delavcev. Ravno tako "priznava" svoje namišljene veze z jugoslovansko obveščevalno službo. Za njega je neki italijanski dopisnik, ki je prisostvoval pri procesu rekel: "Ta bivši komunistični funkcionar je šel dalje od vseh ostalih v tej odlično našadmirani igri. On, ne samo, da prizna vse, temveč je sam sebe izpraševal. Res je, saj sodniki niso imeli nobenega dela z njim, ker je on sam priznal mnogo krivic in nazadnje je še zavpil: "Katero druge zločine sem napravil? Ah, da priznam, da sem..." Logično, publika se je spustila v smeh.

Enako je potekalo zasliševanje ostalih obtožencev. Milan Ognjevič, agent neke obveščevalne službe in informbirovski provokator, Bela Korondi, bivši Hortijev žandarjski kapetan, ki je v demokratični Madžarski dobil mesto policijskega polkovnika ter stari trockist Justus Pal, vsi so bili pripravljani, da pred sodiščem izjavijo najbolj umazane protijugoslovanske klevete.

Po končanem "zasliševanju" vseh obtožencev, je sodišče prešlo na "dokaze", kateri so bili tudi že v naprej pripravljena predstava. Pred sodiščem je recitiralo načene naloge 19 "prič". In kdo so bile te "priče"? Od 19, 14 je Hortijev in faš-

istični guoj, pripravljani, da pričajo vse, kar se od njih zahteva. Med njimi Oskar Barzeki, glavni inspektor Hortijeve policije, Ferenc Janosi, član fašističnega prekodsodišča. Istvan Stolte, ki je bil v službi Hortijeve policije in v ameriški obveščevalni službi; Andre Sebenji, bivši tajnik ministrstva notranjih zadev za časa fašistične Madžarske, potem šandor Ceresnjes, za katerega se je oficijelno izjavilo pred sodiščem, da je bil v službi angleške obveščevalne službe; potem Hortijev veleposestnik Antal Klajn, ravnatelj zapora v Satoraljanjhelju, Lajoš Dindberg, bivši trockist in ameriški vohun Kalam, glavni inspektor Hortijeve politične policije, v mestu Peč, Miklos Reti in še drugi njim podobni. Sam Boris Poljevov, posebni dopisnik moskovske "Pravde" na procesu je po TASS-u javil, (ki je s tem napravil slabo uslugo organizatorjem procesa) "da so vse priče navadni vohuni Hortijeve policije, provokatorji, plačani ubijalci, trockisti in fašisti vseh vrst." Toda organizatorjem procesa pridejo prav tudi take priče, ako ni drugih boljših. Poljev je rekel: "Glavno je to, da 19 prič, ki so bile pred sodiščem, niso govorile samo o madžarskih slugah in izvršiteljih, temveč tudi o njihovih ameriških in jugoslovanskih gospodarjih."

Ko so bile zaslišane vse priče, so dali besedo zagovornikom, toda njihova obramba je bolj predstavljala obdolžitve proti Jugoslaviji, kakor obrambo obtožencev, ker glavni cilj tega procesa je bila socialistična Jugoslavija. To je potrdil tudi javni tožilec v svojem zaključnem govoru. Javni tožilec je sicer imel prav malo dela, oglasil se je le v začetku in pri koncu procesa, kjer je poudaril "dramatične izjave Brankova". Tožitelj je izjavil, da sodišče "izreka obsodbo jugoslovanske izdajalske klike".

Tudi tožilec je v svojem zaključnem govoru poskušal, da spremeni vtis, ki ga je zadobilo javno mnenje o tem procesu in tudi to, da je bilo že v naprej pripravljena komedija, v kateri so obtoženci na neki

čudežni način "priznali" v obtožnici vse ono, kar se je od njih zahtevalo. Tožilec je rekel, da se v zvezi s sojenjem mnogih izprašujejo, zakaj se je sodišče toliko bavilo edino z "ugotovitvami dejanj", namreč to "zakaj se nismo pozabavali s psihologijo obtožencev". Med tem ko tožilec ni uspel, da bi dal prepričljivo objasnitev "psihologije" obtožencev, ker na to poslednje edino lahko da odgovor sovjetska in madžarska obveščevalna služba.

Obtoženci so do konca prav dobro odigrali svojo vlogo. Ponovili so svoje obtožbe proti "Titovi kliki", da bi dobili oproščanje za svoje hortijevske, fašistične in špijonske grebe. Nekaterim od njih je bila v zadnjem dejanju te predstave poverjena naloga, da branijo frakcionarsko vlogo tega procesa in glavni provokator na procesu Laslo Brankov je svečano izjavil: "Jaz sem vse priznal, kot pošten človek, toda ne pod vplivom kakih drog ali prisiljevanja."

Kar se tiče občinstva, ki je sledilo procesu, so inozemski dopisniki javili, da je občinstvo, ki je spremljalo potek procesa ni izražalo nikakega vtisa. Iz vrst občinstva se je slišalo edino tiho ropotanje nog in to, ko je kateri izmed obtožencev vse "priznaval". Tako je na primer dopisnik agencije Franc Press, po končanem zasliševanju generala Palfija, izjavil: "števina publika, tovarniški delavci in nameščenci so mirno in disciplinirano odhajali na hodnike in med sojenjem se od strani občinstva ni moglo opaziti najmanjšega gibanja, najmanjši protestni znak."

Kakšen vtis je občinstvo, ki ni bilo prisotno pri sojenju, zadobilo, je o tem rekel dopisnik francoskega lista "Mond": "Budimpešti se zdi, da se je ljudstvo zelo malo zanimalo za proces in morda je bil eden od petih prebivalcev, ki je zavzel stališče v prilog ene ali druge stranke in pristivši na strani nekoliko stotin uradnikov in časnikarjev, ki so se iz profesionalnih razlogov zanimali za proces, ostali so bili gotovo popolnoma nezainteresirani..."

Akcije proti slovenskim ustanovam v Trstu se nadaljujejo

Tretji proces proti "Primorskemu dnevniku"

Prvi proces proti demokratičnemu dnevniku "PRIMORSKI DNEVNIK" je bil pred tremi leti. Obsodba je bila: 200.000 lir globe. Obsodba ob drugem procesu: 2.800.000 lir globe. Nameni procesov so bili jasni, namreč, da bi ta globa finančno uničila edini slovenski dnevnik na Tržaškem ozemlju. Brezuspješni poizkusi.

"PRIMORSKI DNEVNIK" je pretekli mesec čakal še tretji proces zaradi "nespoštljivega in škodljivega pisanja na škodo angloameriških oblasti v Trstu". Poročal je namreč skupno z drugimi listi, da je angloameriška policija pretepla pri zasliševanju tri šoferje, nameščence angloameriškega vojaškega autoparka RASC v Trstu, ki so bili osumljeni tatvine benčina. Na podlagi te obtožbe je bila izrečena tretja obsodba: odgovorni urednik tov. Stanko Renko je bil obsojen na 100.000 lir denarne kazni in 3 mesece zapora pogojno za ves čas trajanja angloameriške vojaške uprave v Trstu. Obsodba je bila izrečena, četudi je bila vest o pretepanju, ki je povzročila obtožbo, po pričah pred sodiščem dokazana in potrjena.

"PRIMORSKI DNEVNIK" bo tudi to obsodbo preživel, ne bo ga uničila tretja krivična obsodba. Ves potek u-

metno uprizorjenega procesa je pokazal, da je "PRIMORSKI DNEVNIK" pisal resnico, da pa je bil pravi namen procesa prizadejati udarec edinemu doslednemu demokratičnemu dnevniku. Proces proti "Corriere di Trieste" je bil odložen, dočim je bilo za lanskega dnevnika "Unità" v coni A Tržaškega ozemlja. Oba dnevnika sta namreč poročala isto, kakor "PRIMORSKI DNEVNIK".

Vsled tega moramo gledati v tem procesu nadaljevanje akcij proti slovenskim ustanovam v Trstu. Pričeli so s slovenskim gledališčem in šolstvom, nato je prišel na vrsto slovenski napredni tisk. Jasno je, da bodo ostale vse te in podobne nakane le beden pokuš.

Izvršni odbor Osvobodilne fronte na Tržaško ozemlje je objavil oster protest proti temu procesu in pozval vse slovensko ljudstvo, da se še tesneje strne okoli svojega glasila.

Nabiralna akcija je šla takoj na delo in v dveh dneh uspela zbrati znesek 140.000 lir. Plačalo se je tako globa na katero je bil obsojen "PRIMORSKI DNEVNIK". Slovensko demokratično ljudstvo v Trstu se je hitro odzvalo na poziv nabiralne akcije in na ta način dokazalo, da nobeden poizkus nika na Tržaškem ozemlju.

PO SVETU

Trst zadobil nov udarec. Kakor smo že v zadnji številki poročali, je bilo mesto Benetke (Venezija) proglašeno za prosto luko, kar pomeni, da hoče italijanska vlada popolnoma uničiti Trst in njegovo pristanišče.

Trst, ki je še vedno sobodno ozemlje, se je ves novoini čas boril z vsemi silami, da pridobi srednje evropske in balkanske države, da bi svoj prekomorski promet usmerile preko Trsta. Ni se na to posrečilo, ker Jugoslavija, ki bi prišla v prvi vrsti poštev, ni dobila dovoljnih ugodnosti, zato ni tudi sosedom mogla nuditi primernih. Edino italijanska vlada, ki se je vedno "navidezno" potegovala za Trst, bi lahko Trstu pomagala s tem, da bi kaj več prometa pustila preko Trsta. Tega pa radi "velike želje pomagati Trstu" ni napravila, pač pa je Benetke proglašila za prosto luko in tako odvzela Trstu vsako možnost do izboljšanja Politiko, katero so vodile vse prejšnje italijanske vlade, nadaljuje tudi današnja De Gasperijska vlada. Na nastih mnogo lepih besed, v ozadju pa laž in prevara rimskega kova.

ITALIJA je menda iznebila vse upanje, da zasede svoje bivše kolonije v Afriki. Sovjetska zveza je predložila na konferenci ON naj se takoj proglasijo Libija, Cirenaika, Tripolitanijska in Fezan kot neodvisne države ter naj se takoj odtegnejo iz istih vse vojaške sile. Rusija, ki pristaja na tem, da vsi narodi postanejo svobodni (čeprav ni to veljalo za Slovensko Koroško), zasleduje s tem tudi to, da bi se iznebila nevarne ameriške vojaške sile v Afriki. Anglija se zaveda važnosti, da je potrebno nekaj ukreniti, pa morajo zastopniki vprašati o tem nasvet čez mojre in komaj potem se bo lahko o tem razgovarjala. Medtem se pa v bivših italijanskih kolonijah ljudstvo zelo giba, kajti hočejo imeti svojo usodo v lastnih rokah.

Ko je Truman izvedel, da imajo tudi v Rusiji atomsko bombo, je takoj pričel borbo proti njej. Dokler je menil, da jo ima sam, se je z njo samo postajal in računal koliko jih bo treba uporabiti za uničiti Sovjetsko zvezo. Preračunano je imel, da zadostuje 400 milijonov dolarjev za zgradnjo tovarne, kjer bi se atomske bombe izdelovale. Danes tudi predlaga naj se izrečejo vse države za popolno kontrolo atomske energije in čaka, kaj bo o tem rekla Sovjetska zveza, ki se pa menda za njegove skrbi prav malo briga.

Češkoslovaška vlada dela še vedno velike preglavice cerkev. Katoliški duhovniki, ki so pod vplivom škofa Berana, nikakor nočejo sodelovati z vlado, kar je povzročilo v državi veliko znebo. Ljudski voditelji hočejo, da odzamejo Rimu vpliv, ker pravijo, da naj vsak najprvo koristi lastnemu narodu in šele potem naj posluša Rim. Škofi in duhovniki pa trdijo narobe. Vlada je prve dni tega meseca sklicala skupščino, ki naj bi razpravljala o tej kočljivji zadevi, a je tik pred zasedanjem nepričakovano javila, da se bo parlament sestel komaj koncem tega meseca.

Na Finskem je velik požar popolnoma uničil zalogo lesa v Kemij, katera je menda največja na svetu. 15 oddelkov požarne obrambe, 1000 delavcev in ena stotnja vojskov, so se več časa trudili, da bi požar omejili. Ker je pred nekaj tedni delavstvo te zaloge stavkalo, računajo, da je s tem v zvezi nastal požar. Tako bodo vsaj vso odgovornost lahko nprtili delavstvu.

Italija je nakupila z Z.D.A. za 11 milijonov dolarjev zalata, s katerim ima namen obdržati vrednost italijanske lire. Pravijo, da imajo sedaj za obrambo lire v zalogi približno 50% zlate rezerve.

V rimskem senatu je socialistični senator Luigi Carnagnola predložil predlog, glasom katerega naj bi vlada nospešila izseljavanje v Argentino. Tudi je predlagal naj se preiščejo okoliščine v katerih se nahajajo dosedanjji izseljenci v Južno-ameriških državah.

V Z.D.A. je stopilo v stavko pol milijona rudarjev iz jeklenih rudnikov. Ta najvažnejša veja S. Ameriške industrije bo menda potegnila za seboj vse premogokopne in ostale delavce in bo tako število stavkujočih presehalo en milijon. Truman je dosegel, da je bila stavka odnešana za šest dni in pravi, da se ne bo več meševal v te zadeve. Delavci trdno pristajajo pri svojih zahtevah in bo dolgo trajalo preden se bodo gospodarji sporazumeli. Zehatevajo namreč na račun gospodarjev zavarovanje in pokojnino, a gospodarji se pri tem naslanjajo na zakone in nočejo ničesar priznati. Za te naj bi delavce tudi v naprej delal dokler je za delo sposoben in zdrav, ko ga pa nesreča ali onemaglost zadene, se ga vrže na cesto brez nobenih sredstev. V tej zadevi si je delavstvo v Z.D.A. samo mnogo pripomoglo, kajti ustanovilo si se svoje zavarovalne organizacije, izmed katerih so nam zelo poznane one naših bratov Slovencev in Hrvatov. Delavski sindikati v Z.D.A. zahtevajo, naj bi se uzakonilo, da bo država skrbela za bodočnost delavstva, a ker so na vladi največji kapitalisti, katerim so mar le lastne koristi, je malo upanja, da se bodo želje delavstva uresničile.

V Franciji je razvrednotenje franka povzročilo ministrsko krizo. Prvi minister Queille je dostopil, ker se ni strinjal z nekaterimi ministri, ki so hoteli naj bi se povišale plače državnim uslužbenecem. Socialisti, ki so bili prvi za povišanje plač, vstrajajo pri tem še naprej, in so tako povzročili vladno krizo. Socialistom so se pridružili tudi vsi sindikati, tj. komunisti in celo protikomunisti. Jasno je tudi, da niso samo plače povzročile vladno krizo, ampak celokupno gospodarstvo, ki je na robu propada, čeprav je Marshallov plan dal Franciji veliko svoto denarja, katerega pa se ni uporabilo za izboljšanje gospodarskega položaja, temveč se je z njim nabavilo orožje. Sedaj pa naj Queille, ki je bil razmeroma dolgo na vladi, plačuje svojo politiko, kajti kjer se dobro ne gospodari, prej ali slej pride do slabega konca.

Predsednik Auriol je poveril Julasa Moch, da sestavi novo vlado.

Nemčija ima dve državi: prva je zapadna, ki so jo ustanovili zavezniki in katera je tudi pod njihovim vodstvom, ker razen parlamenta, tam ukaže tudi "Višji Komisar", postavljen od zaveznikov, kar pomeni, da zapadna Nemčija ni nobena samostojna država, ker v njej gospodarijo tuji in ne domačini; za vzhodni del Nemčije pa so se Rusi odločili in na podlagi Potsdamskega sporazuma štirih velesil napravili državo, kjer bodo gospodarili Nemci sami. Ljudski Kongres, ki se je vršil v Berlinu se je spremenil v Poljsko zbornico za vzhodno Nemčijo in je takoj imenoval iz svoje srede člane, ki bodo vodili bodočnost tega ozemlja. Za predsednika je bil izvoljen Wilhelm Pieck in za predsednika višje zbornice

IZ JUGOSLAVIJE

VLADA FLRJ JE PRIPOZNALA DEMORATIČNO NARODNO REPUBLIKO KITAJSKO

Dne 5. oktobra je vlada FLRJ Jugoslavije priznala bratsko demokratično republiko Kitajsko, kateri načelnike najboljši sin kitajskega naroda Mač če Tung, kakor tudi je priznala njeno prvo narodno vlado v Pekingu. Jugoslavija spada forej med prve države na svetu, ki so postavile diplomatske stike z novo demokratično Kitajsko.

Narodi Jugoslavije so z veliko pažnjo vedno zasledovali herojsko borbo kitajskega naroda, ker naučili so se po svoji narodni revoluciji ceniti osvobodilno kitasko borbo. Prepričani so, da bodo postavljeni diplomatski odnosi doprinesli v večji meri do zblizovanja naših narodov, ki bodo v korist vsemu demokratičnemu frontu in svetovnemu miru.

ZAGREBSKI VELESEJM

Kakor je bilo javljeno se je 17. septembra otvoril zagrebški velesejm. Do 23. septembra t. l. ga je že obiskalo okrog 152.000 ljudi. Tudi Tržačani so obiskali velesejem in koroški Slovenci pa so ga obiskali 2. oktobra.

V JUGOSLAVIJI SO PRAZNOVALI STOLETnico JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC

Stoletnico jugoslovanskih železnic so praznovali v Ljubljani od 11. do 18. septembra. V okviru slovesnosti je bila prirejena razstava, kulturni večeri in fizkulture tekme, na katerih so sodelovali železničarji iz vseh republik Jugoslavije.

Na akademiji je govoril minister za železnice vlde FLRJ Todor Vujasinović, ki je prikazal razvoj jugoslovanskih železnic na jugoslovanskem ozemlju v 100 letih. Prve železnice so bile zgrajene v Sloveniji, ker je to progo potrebovala Avstroogrska za uresničenje svojih imperijalističnih stremeljenj. Tudi poznejše proge, ki so jih gradili, so vse težile na Dunaj in proti Budimpešti, v glavni mesti avstroogrške monarhije. Pokrajine kot Srbija in Črna gora pa so bile pod Turki in tako v večji borbi za svoj obstanek. Ljudstvo v teh deželah pa se je vsakemu poskusu gradnje železnic celo uprlo, ker je videlo, da bi jim to prineslo še večje zaslužnje in izkoriščevanje.

Na razstavi, ki je bila prirejena v Ljubljani je bil razstavljen tudi nov železniški vagon izdelan v mariborskih delavnicah.

pa R. Lobedanz. Oba sta znana protinacistična borce že iz časa hitlerjevske Nemčije in sta obenem velika prijatelja Sovjetske zveze, kar jim je porok, da bosta dobro vodila novo državo.

Sovjetska zveza bo izvozila iz ZDA naprave za petrolejsko inudustrijo v vrednosti pol milijona dolarjev. Poročajo tudi, da bo ZSSR izvozila v ZDA manganovo in kromovo rudo v vrednosti 40.000 dolarjev.

Sovjetska zveza je poslala zapadnim silam že drugo protestno noto zaradi vključitve Italije v atlantski pakt.

Namestniki štirih zunanjih ministrov so se, kot je bilo določeno, sestali, da ponovno prouče možnost sklenitve mirovne pogodbe z Avstrijo. Ker niso dosegli nobenega sporazuma, so znova predali problem v študij štirim zunanjim ministrom, ki so se sestali na en neuradni sestanek in potem še na uradni.

Albanska vlada, ki stalno napada Jugoslavijo, da sklepa trgovinske pogodbe s kapitalisti, je sklenila z neko ameriško firmo pogodbo za nakup industrijskih naprav v vrednosti 800 milijonov dolarjev.

lezniški vagon izdelan v mariborskih delavnicah.

Ob tej priliki so bili odlikovani najboljši železničarji.

Razstava "Mati in otrok" se je vršila v Ljubljani v drugi polovici septembra. Na tej razstavi so pokazali današnje življenje mater in otrok v državi. Prikazane so bile tudi ugodnosti, ki jih dajejo ženam uredbe o varstvu nosečih in doječih mater. Poseben povdarek je dala razstava združništvu, ki osvobojta kmečko mater in zaposliti žena, katerim uslužnostne ustanve med njihovim delom prevzemajo skrb za otroka.

Utvorili so novo stavbo rudarsko-metalurškega oddelka tehnične fakultete v Ljubljani. Ta ima moderno opremljene laboratorije, institute z zbirkami mineralov, svetle in prostorne predavalnice, knjižnico z okrog 6.000 strokovnimi knjigami itd. Ob otvoritveni svečanosti so odkrili tudi spominsko ploščo 62 inženirjem in študentom fakultete, ki so padli med narodno osvobodilno borbo.

Partizanski tabor je bil v Gornji Tribuši. Na tem taboru so odkrili spominsko ploščo na kraju, kjer je bil formiran IX. korpus v Zgornji Tribuši leta 1943.

Nov stroj za izdelovanje opeke so naredili v kovinskem zavodu "Tito" v Skoplju. Novi stroj nadomešča 150 delavcev in lahko v osmih urah izdelata 16.000 kosov opeke. Stroj bodo po predlogu konstruktorja še izpopolnili, da bodo izdelali trikrat več opeke, potem pa bodo pričeli izdelovati v serijah.

V Sloveniji je bil pred vojno samo en dečji dom in še ta e samo životarih. Danes imajo pa že pet umetno opremljenih dečjih domov, kjer dobe varen dom in vso oskrbo otroci, ki so nepreskrbljeni in zapuščeni. Posebno najdejo zavetje v teh domovih otroci, ki so zdravstveno ogroženi zaradi okolice, kjer živijo (n. pr. živa tuberkuloza v družini).

Še okrog 150.000 ljudi je nepismenih v Bosni in ercegovini. Po vojni se je naučilo brati in pisati že okrog milijon prebivalcev. To je velik uspeh, če pomislimo, da je bilo tam nekda 72 odstot. prebivalstva nepismenega. V odje analfabetskih tečajev so sklenili, da bodo prihodnje leto naučili brati in pisati še preostalih 150.000 prebivalcev, tako da bo ob koncu leta konec z nepismenostjo v tej republici.

Novator Emil Krin je predložil osnutek za centralne puščice za olje, ki so se odlično obnesle. S tem je omogočil nadaljno serijsko izdelovanje lokomotiv, kar je bilo zaradi sabotaže s strani ČSR ogroženo.

Jugoslovanski novinarji zahtevajo, da na kongresu novinarjev v Bruxellesu postavijo kot posebno točko dnevnega reda borbo proti obrekovalnim in lažnim vestem ter dezinformacijam, kot sestavni del borbe za mir, za prijateljske odnose med narodi.

Delovni kolektiv industrije motorjev v Rakovici pri Beogradu je izdelal prve domače traktorje. Poskusni vozniki je prisostvoval maršal Tito, ki je pohvalil solidno izdelavo in dober zunanji videz motorjev.

Jugoslovansko-finski trgovinski dogovor so podpisali v Helsinkiju. Jugoslavija bo izvažala tanin, konopljo, les, tobak, rezan kamen, kovine, v zameno pa bo prejemale celulozo, časopisni in druge vrste papir.

Pri OZN je Jugoslavija protestirala zaradi 13 novih kršitev jugoslovanske meje po grškomonarhofašističnih četah in letalih.

SLOVENSKI GLAS

LEANDRO L. ALEM 14 — T. E. 34 - 1322
HORARIO de 10—12 horas

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: VICENTE SUBAN

Buenos Aires, 19 de Octubre de 1949

No. 37

La Lucha Contra la Mentira, es Lucha por el Progreso y la Paz

El 28 de Septiembre, la URSS rompe el TRATADO DE AMISTAD Y AYUDA MUTUA con Yugoslavia, invocando el pretexto del proceso contra L. Raik. Siguiendo los pasos de la URSS, rompen los Tratados de la misma esencia, con Yugoslavia, los países tales como: Hungría, Rumania, Checoslovaquia y Polonia.

Este ROMPIMIENTO de AMISTAD con los pueblos de Yugoslavia, señala el vértice de una campaña de difamación, de calumnias, de mentiras, contra un país soberano e independiente como lo es nuestra Patria.

No bastó la DECLARACION del Cominform de Junio de 1948 con la cual se terminaba con la "camarilla de Tito", no bastaron las PROTESTAS AMENAZADORAS, en defensa de los "bielogardisti"; no eran suficientes las provocaciones fronterizas; tampoco no bastó el BOYCOT económico de la URSS y de los demás países que hicieron trizas el Tratado de amistad. Ninguna de estas medidas provocaron el derrumbe del "tambaleante" Gobierno yugoslavo. Era necesario acudir a medidas más CONTUNDENTES, hacer ver a la opinión pública mundial, como Yugoslavia (ya no es más la "camarilla de Tito") es un país AGRESOR: como tenía los planes listos para invadir a Rumania, Hungría, etc., anexarse a Albania, y amenazar VA, la existencia de la propia Unión Soviética. Era preciso demostrar a los pueblos que SELLARON la amistad innecesaria con los pueblos de Yugoslavia, como este país es un satélite de los imperialistas; es la "vanguardia de choque del fascismo" según Rakosi: son "espías criminales", etc. (También a los que en la colonia hemos luchado, y lo seguiremos haciendo por la UNIDAD de la misma, se nos llama "fascistas", "agentes yanquis" y "Goebelsistas").

Se pretendió con este proceso desmembrar la unidad férrea de los pueblos de Yugoslavia, socavar sus simpatías frente a otros pueblos que se sienten maduros en dirigir sus propios destinos y dar el golpe de gracia a la RESISTENCIA que Yugoslavia hace frente a las PRESIONES de toda índole y permanece INMOVIBLE en la lucha por la autodeterminación de los pueblos.

Las medidas tomadas hasta el presente no hicieron el efecto esperado, es posible, y nuestra colonia así como la opinión pública en general debe saberlo, que en lo futuro podrían tomarse otras medidas "más convincentes", según la nota de la URSS a Yugoslavia, porque es necesario para algunos dirigentes de ciertos partidos comunistas terminar con el "peligro" que Yugoslavia representa dentro de la avanzada de la humanidad, y los pueblos de Yugoslavia deberán pagar caro la AUDACIA que la "camarilla de Tito", tomó en defensa de los principios marxistas-leninistas, levantando la voz contra los MAYORES.

Tenemos fé en las masas populares del mundo, y no permitirán por más tiempo el avance de la mentira ni de las presiones, y este mismo proceso maquiavélico de Budapest demostró todo lo contrario de lo que se quiso hacer ver. Las verdades y los hechos no se pueden enmascarar por largo tiempo.

El Gobierno de la URSS no tuvo ningún hecho valedero que demostrar de que Yugoslavia es una amenaza contra la integridad de la URSS; en demostrar algún hecho CONCRETO de la "política hostil y perturbadora contra la URSS", en demostrar concretamente algunos hechos de la "política agresiva" de Yugoslavia hacia la URSS. Hubo que montar un proceso repleto de falsedades, que rebaja la moral socialista, por culpa de los que lo llevaron a cabo y sobre estas falsedades, tomadas como argumentos, romper los tratados de amistad con Yugoslavia.

El proceso de Budapest, se asemeja en mucho al de Leipzig, lástima que en el mismo no pudo estar un gigante como Dimitrov para desbaratar un mar de mentiras y calumnias, pero si estuvo Van der Lúbe en persona del provocador Brankov, y hubo que sacrificar un "personaje" en aras de la "verdad".

Frente a la humanidad progresista se plantea la tarea de extirpar la corrupción que se ha anidado en ciertos dirigentes de los países socialistas, y por el bien del Socialismo luchar decididamente por la verdad, contra las mentiras, las calumnias y las falsedades.

Nuestra colonia debe agruparse por la defensa de la verdad de nuestra Patria, en lucha contra toda la reacción y contra todo lo "antipatrio".

Todos los hombres de sanos sentimientos patrióticos deben ser llamados a la unidad orgánica dentro de la colonia, por la solidaridad con nuestros pueblos.

Nos tomaremos la tarea de romper el "vacío" y el boicot que se hace con Yugoslavia y que todo el mundo sepa la verdad sobre la lucha abnegada de los pueblos de Yugoslavia en la construcción de su bienestar, dentro del Socialismo, y dentro de un país, soberano, independiente y libre.

Que se organicen delegaciones de los Partidos progresistas; sindicatos obreros; de los intelectuales del país; de las organizaciones juveniles; de las organizaciones femeninas; del periodismo; grupos de nuestra co-

ARGENTINSKE VESTI

17. OKTOBER — "DAN ZVESTOBE"

Argentinski narod je z navdušenjem praznoval četrto obletnico zgodovinskega dneva 17. oktobra, ko so množice osvobodile svojega voditelja J. D. Perona in mu zagotavljale zvestobo in zaupanje. Zato so tudi 17. oktober imenovali "Dan zvestobe". Tisoči in tisoči ljudi iz vseh krajev obsežne Republike, se je zbralo tudi letos na treu "Plaza de Mayo", da je slišalo besede predsednika Republike generala J. D. Perón-a, njegove soproge Marije Eve Duarte de Perón in glavnega tajnika Sološne Delavske Zveze (CGT), ki so v obsežnih govorih pojasnili argentinskemu narodu potek gospodarskega razvoja zadnjih štirih let in dokazali gospodarsko osamosvojitve države od tujega sveta. Prisotna množica je svojemu voditelju predsedniku Peronu tudi letos ponovno potrdila svoje zaupanje in zvestobo.

GEOZNA NESREČA

Ko je rušilec argentinske mornarice "Fournier" plaval na južnem morju in po ognjenozemeljskih kanalih, kamor je bil poslan na vaie, ga je v noči od 21. na 22. septembra doletela velika nevihta. Natančno še ni dognano, a računajo, da se je moglo dogoditi krog 4 ure zjutraj ko je rušilec "Fournier" zadel ob skalo in se v istem hipu potopil. Skoraj vsa posadka se je v tistem hipu nahajala pri počitku in ni bilo časa, da bi se rešila. Čeprav se je nekaterim čuvajem, ki so ladjo vodili nesrečilo, da so se iskrcali v rešilne čolne, so ti vsled velikega mrza ali pa od lakote umrli, kajti v bližini kjer se je rušilec potopil ni nobenega naselja kar je povzročilo, da je bila nesreča še huiša.

Posadka "Fournierja" je bila sestavljena samo iz mladih ljudi. Najstarejši je bil kapitan, ki je štel komaj 33 let. Drugi poveljnik je imel 28 let, itd. Na ladji se je nahajalo 75 oseb med katerimi so bili tudi sinovi priseljencev.

Razne ladje so čimprej prihiteli na kraj nesreče, ki neumorno raziskujejo, da bi našle trupla nesrečnih mornarjev. V prvih dneh raziskovanja se je posrečilo, da se je našlo komaj 9 trupel. Raziskuje se tudi kraj, kjer se je rušilec potopil, katerega pa ne morejo še ugotoviti.

Čilenska mornarica je bila od prvega trenutka na mestu kjer se je nesreča dogodila in veliko pripomore pri raziskovanju, za kar ji je argentinski narod zelo hvaležen.

Argentinska vlada je dobila sožalje iz vseh krajev republike in inozemstva. Fregata "Heroína" je v petek 14. oktobra pripeljala v Buenos Aires najdene žrtve "Fournierja". Ob prihodu se je priraval žalni sprejem, katerega se je udeležilo veliko število ljudstva. V soboto so bile žrtve z velikimi svečanostmi pokopane in vlada je odredila, da je bil ta dan "dan žalovanja" za ponesrečence.

Mi jugoslovanski izseljenci, ki skupno z argentinskimi narodom preživljamo veselo in žalostne dogodke, se ob nesreči "Fournierja" ponižno klanjamo žrtvam dolžnosti ter izražamo naše sožalje argentinskemu narodu, ki je na tragičen način izgubil tako veliko število svojih zvestih sinov.

STRAŠNA ŽELEZNIŠKA NESREČA

V nedeljo 9. t. m. se je v Buenos Airesu pripetila spet velika nesreča, ki je zahtevala monogo žrtev. Električni vlak, ki je nekaj no 11 uri zvečer odšel z malo zamudo iz postaje Presidente Perón, je na križišču par km od postaje in ko je vozil že z veliko brzino, trčil ob tovorni vlak. Več vagonov

osebnega vlaka se je vsled tega prevrnilo in par popolnoma razbilo. Nesreča je povzročila 18 mrtvih in 75 ranjenih.

Sodnik, ki vodi preiskavo, je ugotovil, da je nesrečo povzročil strojevodja električnega vlaka, oziroma drugi uslužbenec (vajenec), ki je svoje proste ure uporabil za vezbanje ter vlak vozil in tako povzročil veliko katastrofo.

Vse tukajšnje časopisje je prineslo zelo obširne kronike o tej železniški nesreči, ki je pretresla vsjo javnost.

DEVALUACIJA ARGENTINSKEGA PESOSA

Pred časom je Anglija izvršila devaluacijo funta in kmalu nato so začele še razne druge države z devaluacijo svojega denarja, da bi se z ene strani na ta način rešile krize in z druge da posledice iste navrtijo delovnem masam pojedinih dežel.

Devaluacija je jasno pokazala, da toliko opevani "arshallov plan" je postal pravi polom za vse one države, ki so sodelovale v tem planu. To najbolj priča stanje v Angliji in še v nekaterih drugih državah.

Devaluacija funta je doprinesla to, da je tudi Argentina bila primorana devaluirati svoj denar in to na tak način, da vsi oni proizvođači, ki več ali manj interesirajo sev. ameriško tržišče imajo iako nizko kotizacijo in to radi tega, da bi na ta način zainteresirali sev. ameriške uvoznike za svoje proizvode. Z eno besedo, Argentina želi čim več prodati in tem manj kupiti.

Devaluacija bo doprinesla porast cen na notranjem tržišču, čeprav je vlada podzela mere s tem, da je ustalila cene, ampak ta ukrep ne bo doprinesel zaželjeni cilji.

Prve dni tega meseca so vstopili v stavko vsi delavci in nameščenci v mlinih v mestu in na deželi, zahtevajoč, da morajo gospodarji izpolniti pridobitve, ki so jih delavci pred časom dosegli in katere sedaj gospodarji niso hoteli vzeti v poštev. Ministrstvo dela je hitro pozvalo gospodarje, da naj takoj izpolnijo napram delavcem in nameščencem kar je bilo dogovorjeno, kajti v nasprotnem slučaju bo Ministrstvo postopalo, da se dogovor izpolni.

Sladkor je podražil od 50 cent. na \$ 1.10, kar bo brez dvoma veliko škodovalo delavskim proračunom.

V zvezi z novim načinom kupo-prodaje tujih deviz, bi lahko črnoborzijanci izkoristili ljudski strah, ki je v zvezi s tem nastal in ga na ta način po svoje izkoristili. Zato je Federalna vlada izdala dekret, glasom katerega bo vsak špekulant diviz najstrožje kaznovan. Obenem je bil izdan dekret, kateri preprečuje dviganje cen življenskih potrebščin.

lonia; de todos los hombres bien intencionados, y que vayan a ver que pasa en Yugoslavia; que vengan de vuelta y que digan la verdad sobre lo que vieron. Si alguien está indeciso, que se convenza; que se discutan los materiales de Yugoslavia y de manera democrática que se juzguen los hechos. Debe romperse con el MIEDO que se tiene a la lectura de los materiales de Yugoslavia.

Estas son algunas medidas que nosotros aconsejamos para saber la verdad.

A pesar de todo, y no importa el tiempo, la verdad será la vencedora. Cuanto más antes llegue, mejor para toda la humanidad!

PO NASELBINI

Našim trgovcem, industrijalcem in vsem oglaševalcem

Odbor za Proslavo našega narodnega praznika 29. Novembra, t. j. četrte obletnice proglasitve **FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**, je na svoji zadnji plenarni seji sklenil, da za proslavo 29. novembra, ki jo priredi naša tukašnja naselbina, izda posebna umetniška vabila v obliki male knjižice.

Na platnicah te knjižice bo grb Federativne Ljudske Republike Jugoslavije, katerega bodo obkrožali grbi ostalih šestih republik in zastava Jugoslavije, katera bo ravno tako v krogu zastav ostalih naših republik. V notranjosti bo nekoliko omenjena naša umetniška, pevška, slikarska, narodna in razna umetnost, nakar bodo sledili datumi iz naše zgodovine. Seveda ne bodo izostale stvari iz najnovejše dobe, t. j. iz časa borbe za svobodo in neodvisnost.

Dodalo se bo tudi nekoliko iz življenja naše jugoslovanske naselbine ter proglas Odbora za Proslavo 29. Novembra, kateri bo zaključil to res krasno knjižico, katera ne bo samo kot program za Proslavo, ampak obenem tudi spomin, ki ga bo vsak naš rojak lahko hranil kot "zlato knjižico". Iz te knjižice bo izvedel marsikaj kar mu je še neznan, namreč: kako je ustanovljena naša država, kako so ustanovljene

naše ljudske republike, kakšni so odnosi med Federalno in Republikansko vlado ter mnogo drugih zanimivosti, ki jih nam ni moglo nuditi ne naše in ne tuje časopisje.

Ker pa je to delo povezano z velikimi stroški, bo Odbor za Proslavo 29. Novembra vključil v to knjižico tudi trgovske oglase, s katerimi se bo križalo vsaj del stroškov, ki brezdvomno bodo zelo veliki. Zato se **SLOVENSKI GLAS** obrača na vse naše trgovce, obrtnike, industrijalce in vse druge oglaševalce, naj dajo svoj oglas tudi za program 29. Novembra. Da nam pri tem delu finančno pomagata, se ne boste oddolžili samo napram naši naselbini, temveč tudi napram naši domovini.

Prepričani smo, da ne bo naš apel glas vpijočega v puščavi, ampak da se bodo vsi odzvali naši prošnji, posebno še v današnjem času, ko se moramo izkazati, da smo za našo domovino, to je tisto domovino, katere sinovi so pokazali v času borbe, kakor tudi danes dokazujejo, da so sposobni boriti se in živeti življenje modernega naprednega naroda.

Prijave za oglase sprejema pismeno tudi naše uredništvo in pošlje se jih na **SLOVENSKI GLAS**, Casilla Correo N. 8, Suc. 17, Buenos Aires.

HOTEL DISO

Lastnica naša rojakinja
AMELIA VIDA KJUDER

Sobe in stanovanja z vso udobnostjo. Par korakov od kopališča Bristol in palače Gran Casino in samo 100 metrov od postaje Estación Nueva del FCNGR. Za naše rojake najugodnejše cene.

ALBERTI 1831 — T. E. 5370
MAR DEL PLATA

FRANC BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Bog nas lahko tepe in kaznuje za grehe, a kako more dovoliti, da uničijo, kar je on ustvaril? Kako more dopustiti, da se komurkoli z nasiljem vzame. Njegova beseda, ki edina vodi k večnemu zveličanju?... Bil je semeniščnik, ko je dobil v roke knjigo nekega brezbožnega filozofa in jo je požrl od prve do zadnje strani. Negovi zgovorni dokazi, da ni Boga, so se presenetljivo ujemali z besedami neznanca, ki ga je bil pred letom v noči spremljal skozi dolino. Vse na videz logično, trdno povezano, brez ugovora. Čedermac ni bil globoko podkovan v filozofiji, a je lahko z isto prepričevalnostjo dokazal božjo navzočnost. Pa se je le nerad zatekal k temu, nič mu ni bilo tako proti sreči. Bog se ne da dokazati z matematično formulo, z njo ga tudi ni mogoče zanikati. Ljudje, ki se mu približajo zgolj z razumom, so daleč od Njega, Čedermac ga je dojemal s srcem, z vso dušo, kakor njegova mati. Vse drugo mu je bilo postransko. Ne bi mu ga mogle omajati navidezne neskladnosti, nad katerimi se je zdrizal, porušiti bi mu mogla le čustva... Ta pa so ga v tem tre-

nutku grabila kot vrlinec in ga kot plaz nesla s seboj...

Ostal je sredi izbe. Bilo mu je, kakor da je nenadoma obstal sredi žive groze, v kateri je plaval, da je v strahu dvignil in razprostrl roke. Ali je preteklo le nekaj minut? Več? Mor-da je bilo le nekaj strašnih trenutkov.

Ni vedel. Stal je, kakor da ga je nenadoma obšlo veliko, grozno, do konca uničujoče spoznanje. Odkod. Iz jasnega razuma? Iz mrzličnih blodenj? Iz enake logične nujnosti, iz bridkih neskladnosti, iz globokih, velikih vzrokov?

"Saj ni mogoče! Saj le sanjam!" In kakor da se ne more prebuditi, mu je gluho, bolešno zastokalo v grlu.

Roke so mu pale ob telesu, zopet je hodil, naglo, hlastno, kakor da je zašel v gozdu in ne najde steze. In mu je bilo, kakor da so mu nenadoma umrle vse hude misli. V sreči se mu je porajala čudna mehkoča, kakor da izhaja iz podzavestnostnega kesana. Samo trenutek, pa bi se mu solze udrle iz oči, razjokal bi se kot otrok. Zopet se je ustavil, pogled se mu je uprl v steno, in naslanjajem. Kakor da mu je bila

POPRAVEK

V zadnji številki **SLOVENSKEGA GLASA** smo poročali o smrti rojaka Rudolfa Ukmarja, kjer smo omenili, da je doma iz Vojsčice na Krasu. To je bila namreč pomota, ker pokojni R. Ukmar je bil doma iz Tomaja na Krasu.

SMRTI

V nedeljo, dne 2. oktobra je umrla Paulina Saksida roj. Furlan, doma iz Prvačine pri Gorici. Štela je komaj 41 let.

Pokojnica je bila zavedna slovenka, zelo uljudna in veselega značaja. Spoštovali so jo vsi sovaščani, znanci in sorodniki. Njena nagla smrt je vse prijatelje, posebno pa sorodnike zelo iznenadila, kajti bila je vedno zdrava ženska in bolehalo je samo štiri dni. Da je bila pokojnica priljubljena je to pričal njen pogreb, katerega se je udeležilo res veliko znancev in prijateljev.

Zapušča v Argentini soproga Alojzija, doma iz Zalošč na Vipavskem, brata Franca, več svakov in svakinj ter sorodnikov. Ostalim naše iskreno sožalje.

Dne 18. septembra je preminul Kaučič Alojz, doma iz Dornberga, po domače Lesarjev. Star je bil 55 let. Dospel je v Argentino pred 22-timi leti. Bolehal je 3 leta na neozdravljivi bolezni, namreč na raku.

Pokojni je bil zaveden Slovenec. Po njemu žalujejo žena Francka roj. Mozetič, sina Alojzija in Jožefa Mozetič, sestra Marija por. Žorž in drugi sorodniki. Ostalim naše sožalje!

Zakoncem Milanu in Cvetki Mučič, ki živijo v Ituzaingo je 25. septembra umrl sinček Danjel, ki je štel komaj 14 mesecev. Naše sožalje.

EDINA SLOVENSKA STAVBENIKA
v Saavedri

ANDREJ BOŽIČ in SIN
Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 4554-58 T. E. 70-6112

KROJAČNICA CIRIL PODGORNİK
Tinogasta 5206 Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN
"PRI ČERNICU"

C. Ramón Lista 5650 T. E. 64-1509

Stavbeni kovač **FRANC ČOHA**

Calderón 2779 T. E. 50-6655

V bolnišnici Alvear je v sredo 12. okt. umrl Franc Ličen, doma iz Rihemberga, star 57 let.

Pokojni Ličen je več let bolehal na revmatizmu in na duhi. Začetkom meseca oktobra pa se je tema boleznima pridružila še pljučnica. Nekaj dni se je zdravil na svojem domu v General Peronu, toda stanje se je vedno slabšalo in se je radi toga moral zateči v bolnišnico, kjer mu pa tudi niso mogli več rešiti življenja in je tam izdihnil.

Pogreb se je vršil v četrtek popoldne na Chacariti, katerega se je udeležilo precejšnje število rojakov in mnogo argentinskih prijateljev.

Pokojni zapušča tu ženo Lucijo in sina Radovana ter več sorodnikov. Naše iskreno sožalje!

POROKA

V soboto, dne 8. oktobra se je poročila Danica Gorjup, ki je vzela za moža Oskara Synek, kateri je češke narodnosti. Svata se je vršila v prostorih G.P.D.S. v ulici Sincbrón 5148, na katero je bilo povabljeno veliko število prijateljev in znancev. Častitamo!

HERRERIA DE OBRA

HUMAR y MAKUC

Av. Central 3720

Calle No. 2 3729 T. E. 740-1604

Juan Sopcie e hijo

Hormigon armado

Cnel. Domínguez 244 T. E. 652-0244

Villa Madero

Franc Štekar

STAVBINSKI PODJETNIK

Ramón L. Falcón 6371

U. T. 64-3084

Quesería y Fiambrería "LA IBERICA"
de Cuervo y Fernández

Avda. Feo. Beltró 5399 T. E. 50-8562

FOTO-ARTE MACOS

Najpopularnejši na Dock Sudu

Facundo Quiroga 1325 T. E. 22-6327

prej tančica zagrnila zavest in se mu je zdaj zopet počasi odgrinjala. Postajalo mu je čimdalje jasneje, kaj se godi z njim. Moj Bog! Moj Bog! Zgrozil se je, noge so mu klecnile, da bi se bil skoraj zgrudil na kolena.

"Kaj ste naredili!" je vzkliknil iz polne zavesti in dvignil roke. "Kaj ste storili!" mu je glas potišal kot v skršenosti, roke so mu pale ob telesu.

Znova je stopil po sobi, tako naglo in zagrizeno, kakor da hoče skozi steno, a že se je ustavil. S pogledom je poiskal Križanega v kotu. Na razsekane telesu mu je trepetal medel blesk oči so se mu dobrotljivo in strogo upirale vanj.

Čedermac je bil neka trenutkov kot ohromel pred tem pogledom. Nato se je pokrival in se naglo okrenil. Poiskal je ključ od zakristije in gologlav stopil na prosto.

Objel ga je hladni veter, na nebu ni sijala nobena zvezda, pokrajina je bila vsa v sivi svetlobi. Tenje dreves so se premikale kot žive, listje je šumelo, se trgalo in z rahlim šelestom legalo na tla. Vas je spala, v nobeni hiši ni bilo več luči.

Odklenil je zakristijo in s tesnim občutkom v sreči stopil v cerkveno ladjo. Skozi okna se je precejalo le bore malo svetlobe, oltarji in podobe križevega pota so se le nejasno odražali iz mraka. Rdečkasti plameni večne luči so se usipali le po prezbiteriju, plezali

po tabernaklju in svetnikih glavnega oltarja. Po vseh kotih so stale sence; zdele so se žive, kakor da se iz njih svetijo fosforne oči.

Gospod Martin je skrušen pokleknil pred oltar in sklenil roke. Šepetal je vročo molitev, bolj s srcem kakor z ustnicami. Noge so se mu tresle v koljenih, tresle so se mu tudi roke. Zdaj, ko je klečal pred Njim, živim, so se mu na mah razpršili vsi dvomi, vroval je trdneje kot kdaj prej. Kdo pozna njegova pota? Pride dan, ko jih bo stokrat ponižal, ki se zdaj veselijo krivične zmage. Bog je pravičen, življenje je ravično. Kdo ve, ali ne bodo naše solze maščevane na njihovih otrocih? Bog, ti veš! Kaj naj človek stori iz svoje lastne moči? Nič, nič, trikrat nič! V svoji stiski ne najde opore nikjer, razen v Bogu. Vse samo umazanost, beda, skrb, trpljenje in krivice...

In je molil, molil, molil. Zase, za svoje vernike, za Cerkev. "Saj vidiš, kako je že z menoj, a kako bo šele z drugimi!" Od ganjenosti in izmučenosti se mu je utrnula solza in mu zdrknila čez lica. Nato druga. Minute neizmernega olajševanja, ki so ga do konca pomirile.

Obhajala ga je neizmerna blaženost, obenem se ga je bolj in bolj pollaščala utrujenost, ustnice ga niso več ubogale, molitev mu je zamirala. Pokrival se je in se dvignil, tiho je stopil iz cerkve.

Bivši ljubljanski škof dr. Gregorij ROŽMAN v pravi luči

(Nadaljevanje.)

Na kapitulaciji Italije je bil škof dr. Rožman že pripravljen ter je pred kapitulacijo že navezal stike z Gestapom. K njemu je redno zahajal z Bleda Wiener Hans. Kakor je popreje škof tesno sodeloval z Italijani, je pričel sedaj tesno sodelovati z Nemci in Gestapom. Sporazumel se je z generalom Rupnikom in dal nalog vsem pripadnikom bivših formacije domobranstva, nove slov kvislinske organizacije. Porazdelila sta si delo z Rupnikom: Rupnik je skrbel za vojaško organizacijo kadrov, propagandno službo ter rekrutiranje za slov. domobranstvo pa je prevzel škof Rožman in po njem izbran kler. Parola, ki jo je kam MVAC, se je glasila: **prebiti se za vsako ceno do Ljubljane, ker tukaj se tvori jedro nove kvislinske vojske.**

Dopoldne dne 13. 10. 43, so bile žalne svečanosti po ljubljanskih cerkvah za vse tiste, ki so na strani okupatorja v boju proti lastnemu narodu izgubili življenje. V stolnici je daroval slovesno žalno službo božjo škof dr. Rožman.

Ob koncu istega dne je izdal škof dr. Rožman pastirsko pismo o nevarnosti brezbožnega komunizma, pri čemer je napadel nar. osvobodilno borbo in njene po oblasti.

S I R I T E

SLOVENSKI GLAS

V okviru propagandne akcije za vstop v domobranstvo in za boj proti partizanom je dr. Rožman 12. 12. 43. v stolni cerkvi v Ljubljani govoril veleizdajalski govor z že običajno vsebino. Ta govor je izšel v posebni knjižici 1. 2. 44. V "Katoliškem bogoslovju" pa je škof, dne 18. 12. 43. priobčil: "Vpiti in klicati moram, prilično ali neprilično!" v katerem poziva tudi bogoslovce v boj proti NOV. Temu škofovemu pozivu so mnogi sledili in se izkazali tekom okupacije kot naj-

Dr. A. Kirschbaum
Dra. Maria Kirschbaum
ZOBOZDRAVNIKA
LOPE DE VEGA 3271 T. A. 50-7387

Dr. G. Rožman in gen. Rupnik ob prisegi Hitlerju na Taboru

vrvočnejši fanatiki, ki so brez ozira morili in mučili, žene in dekleta, može in fante, jih pretepali in pošiljali v nemško internacijo. — En tak zarodek te škofove verske propagande je bil Peter Skalar, pravo ime Frakelj, ki je vodil domobrantsko posadko na Barju in čegar vest teži smrt nešteti, pobitih na gradu Lisičje, na Rudniku in v kozlarjevi gošči.

V boju za Kočevje je padlo večje število domobrancev. Ko so 34. teh dne 18. 12. 43. pokopali v Ljubljani, so se te žalne svečanosti udeležili vsi nemški predstavniki, bivajoči v Ljubljani, vsi so povdarjali v svojih govorih tovarištvu, ki se je skovalo s skupno prelito krvjo nemških hitlerjancev in slovenskih domobrancev v boju za Kočevje. Zastopnik nemške vojske Hauptmann Sschumacher je govoril v imenu višjega SS in policijskega voditelja v bojnem okrožju 18 in

Dr. Francisco José Cespa

DENTISTA CIRUJANO
Consultas de 15 a 20 hs.

Coronel R. Lista 5096
T. A. 50 - 5782

njemu podrejenih edinic in zlasti v imenu nemških tovarišev "ki so se bojevali z vami ramo ob ramo". General Roesener je poklonil krasen venec z napisom: "Den toten Kameraden". Vojaška godba je zaigrala žalostinko hitlerjevo vojske "Ich hatt einen Kameraden..." In te hitlerjanske, narodno izdajalske komemoracije se je udeležil dr. Rožman, ki je opravil žalne svečanosti ob asistenci stolnih kanonikov gg. Koretiča in Gogale. Ko se je nato razvrstil sprevod, je stopal škof tik za častnim vodstvom Quislingovcev in pred krstami s padlimi izdajalci. Tako je tudi na zunaj škof dr. Rožman pokazal popolno povezanost z izdajalci in nacističnimi osvajači ter morilci slovenskih žena in otrok, požigalci slovenskih domov.

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamiento del reumatismo y sala de Cirugía
Atiend: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono
Defensa 1153 T. E. 34-5319

FILOMENA BENES de BILEK
SLOVENSKA BABICA
Lima 1217, Buenos Aires, T. E. 23-3389

V tem času in sicer 21. 12. je škof dr. Rožman suspendiral drugega predstavnika katoliške duhovščine med partizani, Lamperta Jožeta, čeprav je Lampert spadal pod jurisdikcijo mariborskega škofa dr. Tomažiča. Izvršil je škof Rožman to suspenzijo zato, da je tako povdaril svojo odločno voljo in odklonilno stališče proti vsemu, ki se na strani svojega ljudstva bore proti okupatorju.

V škofijskem dvorcu so se v času po italijanskem zlomu zbirali nekateri policijski stražniki in politični agentje ter prirejali sestanke, na katerih se je razglabljalo in razpravljalo o ukrepih zoper OF. Škof se menda teh sestankov ni osebno udeleževal, vodil pa je te sestanke škofov osebni detektiv lemenatar Gaber Franc, s katerim se je škof stalno sestajal. Ta škofov podrepnik se je nekoč izrazil napram Koklju Avgustu, članu NM v Ljubljani, da smatra njihova tajna organizacija v škofiji vsakogar, ki se v verskem oziru ne izživlja, za odpadnika in komunista.

V škofijski dvorec so zahajali poleg obeh Rupnikov še Krener, Kociper, general Roesener in nekateri drugi nemški generali — vsi radi organiziranja DMB. Jasno je, da so bili ti sestanki naperjeni zoper Nar. osvobodilno gibanje. Sredi 1. 1944 sta pripovedovala udeleženca zgoraj opisanih sestankov pol. Zajc Anton in Ignacij, ki sta stalno stražila škofa in Koklju Avgustu, da je bilo v škofiji organiziranih in opremljenih 100 mož, ki naj bi šli na lov na terence. Bil so, po večini Dolenjci. Skupina mož, opremljenih v škofijskem dvorcu, je tedaj organizacija takozvane "črne roke" in ne

Reinaldo Wasserman
MEDICO

Nazca 2381

U. T. 50-2845

Dr. Hinko Halpern

Specialist notranjih bolezni
Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure

SAN MARTIN 955 - 1 nad. - Dep. C
T. A. 32 - 0285 in 0829

Pred kaplanijo se je nenadoma prestrašil in obstal. Katina je čepela na velikem kamnu in se le za silo oblečena tresla od hladu. Ko se ji je približal, se je dvignila pred njim kot duh.

"Kaj pa ti delaš tu?" se je vznemljivo vprašal. "Kaj ti je prišlo v glavo?" je rekel mehkeje.

"Slišala sem, da si odšel iz hiše", je izjecljala.

Čedermac jo je gledal v miraku, ki je tresoča se stala pred njim. No, da! Je že vrav. Saj jo je razumel. In mu je bilo dobro, lahko, skoraj veselo ob srcu.

"Ti si pa res otrok", se mu je obraz nategnil v dobrohoten nasmeh. "Cel otrok! Molil sem. Pojdiva! Škoda, da je tako pozno; skuhala bi mi kave. Ne, ne moreš! Jutri moram maševati."

Tiho, drug za drugim sta stopila v kaplanijo.

"Katina, ali kaj moliš?" jo je nenadoma vprašal, ko sta stala v veži.

"Seveda molim", ga je dekle začudeno pogledalo.

"Prav, le moli!" mu je potišal glas. "Zdaj nam ne preostaja drugega kot molitev... Tudi zame moli! Zdaj pa pojdi! Tudi jaz bom legel..."

Vzel je svetilko in odšel v spalnico. Bil je tako zelo miren, kakor da se vse te dni ni zgodilo nič. Bal se je le, da ne bo dosegel postelje in se bo prej zgrudil in zaspal.

P E T O P O G L A V J E

Veter je potišal, vela je rahla sapa, nazadnje se je tudi ta pomirila. Nastopila je jugovina, tihota vlažnih jesenskih dni, utoplilo se je. Oblaki so se enakomerno razdelili čez nebo, se kot siva ponjava spenjali od gora do gora. Le pod vrhovi so se še pasle bele plasti megla, tako tenke, da je bil skozenj videti poboče. Začelo je deževati, enakomerno, drobno, kakor da rosi. Zemlja se je mehčala, veje so se svetile od mokrote, listje se je osipalo in tkalo rjave preproge pod drevesi. Priroda je bila pusta, zavita v žalost; po zapuščenih strniščih so se spreletavale jate vran.

Čedermac se je bil že tisto jutro namenil doma, a ga je vreme zadržalo. Z dežnikom ni rad potoval, ne po blatnih poteh. Severjevo pismo je še enkrat prebral, zdaj pazljiveje kakor prej; odločil se je, da ga obišče. Ne le zaradi prijaznega vabila, tudi iz lastnega nagiba; tega, kar je od prejšnjega večera nosil v duši, bi nikomur ne mogel zaupati, razen njemu. Kljub nestrpnosti je odhod odložil za naslednji dan; morda se bo zvedrilo.

Po kosilu se je zaprl v spalnico in sedel ob oknu v sivi svetlobi bral čas-

nike. Bil je veder, boder; samemu sebi se je čudil, da se počuti tako krepkega. Noč je prespal trdno, "kakor ubit"; skoraj bi bil zaspal uro za mašo, Katina ga je le stežka doklicala. Ni se mu uresničila bojazen, s katero je bil legel v posteljo, da bo morda zbolel. Ime je občutek, da bi spal še dolgo, ves teden, pa bi mu še ne bilo zadosti. Živeci so mu bili napeti, na nogah ga je držal le neki notranji ogenj, četudi ga je bil na videz sam mir. Le na videz. Ni ga dolgo vzdržalo na mestu, komaj za uro, že je pretrgal branje, zganil časnik in ga položil na okno.

Dvignil se je in oziral po kakem novem opravku. Skoraj do večera se je motil stem, da je svoje najljubše knjige znova prenesel iz spalnice v izbo. Bilo mu je pusto brez njih, najrajši jih je imel zmeraj pred očmi. Uredil jih je, obstal pred njimi in se jih dotikal s prsti, kakor da se rokuje s starimi znanci. To in ono je zopet vzel v roko, ne da bi jo bral, le ogledal si jo je, kakor da jo vprašuje: "No, kako ti je? Koliko časa se že poznavata!" Prebral je dve ali tri vrstice, počakal za trenutek, da se mu je obudil ta ali oni spomin, nato jo je zaprl in zopet postavil na prejšnje mesto. Saj ni bilo prvič, da se je na ta način kratkočasil in užival kakor skopuh nad svojim zakladom. Danes se mu ni dotikalo le sreča, prevzemalo ga je do dna duše.

Ko je odprl sveto pismo, ki se mu je ponujalo vezano v črno platno z mehкими platnicami so mu oči obstale na nekih besedah. "Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovee..." Zamisljal je za trenutek, postavil knjigo nazaj, segel po drugi, da bi jo prav tako odprl, a mu je roka nenadoma zastala. Znova je vzel sveto pismo. Saj je besede znal že na pamet, tisočkrat jih je prebral v življenju, vendar jih je hotel videti še enkrat. "Udaril bom pastirja..." Na ustnice mu je legel nasmeh, ki je izražal več kakor ponavadi; kakor da je prejšnji večer stopil iz sebe in motri in presoja zdaj svoje boje in bolečine z mirno preudarnostjo. Besede, ki so bile že daleč, so se mu zdaj vsiljivo vrivale v zavest. "Ljudje so dobri, vdani... kmalu pozabijo... le njihovi dušni pastirji..." Tako približno se je glasilo, ni se več dobro spominjal. Zlodej je dober psiholog. Tiste dni je Čedermac rad mislil v podobah, tudi zdaj mu je stopila pred oči živa slika: pastir leži na tleh, a ovece razkropljene bežijo v volčje zvelo... Ta predstava je bila tako živa, da ga je zbudilo do sreča in ga nemilo stresnilo. Za trenutek ga je obšla zavest, kako je bil njegov napor beden, ko ni šlo za duha in za sree, ampak za surovo silo. A kaj naj bi bil drugega storil! Ali njegovo prepričanje, ki si ga je zgradil v življenju, res ni vredno boja! (Nadaljuje prihodnjic)

dvomno zamisel škofa in njenih sopomagačev.

V Ljubljani je splošno znano, da je znani morilec Kukovica pobijal ujetnike pri sv. Urhu s križem v roki, katerega mu je podaril in ga blagoslovil dr. Rožman. Enake križce sta imela tudi Zajc An-

Dr. Rožman in Rupnik v razgovoru z nemškimi častniki

ton in Ignacij ter jih je njem podaril tudi škof že v času Ital. okupacije. Oba Zajca sta že takrat hodila na Ježico in v Dravljah zasliševati in pretepat ujetnike v he-ga zaporih.

V aprilu l. 1944. je dr. Rožman v sodelovanju s policijskim upravnikom Ha-

samo da bi si pridobil njegovo milost in podporo za boj proti lastnemu ljudstvu.

Dne 22. 4. 44 se je dr. Rožman udeležil skupno z generalom Roesenerjem, polkovnikom Balkejem, SS Standartenführerjem Schimmelpfenigom in drugimi dostojanstveniki slovesne zaprisege slovenskega domobranstva. Domobranci so prisegli Führerju nemškega rajha zvestobo in pokorščino na Führerjev rojstni dan. Dr. Rožman je na prostem pred postrojenimi domačimi izdajalci opravil službo božjo in tako povzdignil to izdajalsko svečanost. Nato je spregovoril g. Roesener slovenskim domobrancem in med govorom povedal to: kar je iz škofovega dotakratnega delovanja povsem jasno izhajalo, da je namreč dr. Rožman tisti, ki je te izdajalce na prisego Führerju pripravil, tisti, ki je te ljudi, med katerimi jih je gotovo bilo mnogo zapeljanih, s svojim vzgledom, s svojo besedo in s svojim ravnanjem pripravil do tega, da so pljunili na svojo slovensko čast, da so zakleli boriti se z njimi ramo ob ramo proti poštenim, zavednim, svobodoljubnim Slovincem. Istega večera je dr. Rožman prisostvoval svečanosti proslavi Hitlerjevega rojstnega dne v ljubljanski operi.

Dne 16. 7. 44. je škof dr. Rožman sklical v Ljubljani duhovniško konferenco. Na tej konferenci so zbrani duhovniki pod njegovim vodstvom sestavili spomenico, v kateri izrekajo lojalnost nemškemu okupatorju, se izrekajo za sodelovanje z njim ter pozivajo vse Slovence v borbo proti osvobodilnemu gibanju.

V časopisu "Slov. domobranstvo" je

V. KRMAC

Spoznavajmo našo domovino

(Nadaljevanje.)

Pod osrednjimi dinarskimi planotami izvira Bosna. Najdaljši pritok Save je Drina, ki nastaja iz Pive in Tare, v katero se izliva reka Lim, ki prihaja iz Prokletija in teče skozi Plavsko jezero. — Tisa in Tamiš sta počasni panski reki, ki premerita naše ozemlje le s spodnjim tokom.

Zadnji veliki donavski pritok je Morava, ki nastaja iz Zahodne in Južne Morave, ki sprejemajo sledeče dotoke: Ibar, Toplica in Nišava. Vzhodno od izliva Morave se izliva v Donavo štiri manjše reke: Mlava, Porečka reka, Pek in Timok.

Egejske reke. Razen Strumice, ki teče v bolgarsko Strumo, odvaja vse vodnje v Egejsko morje reka Vardar, ki izvira pod Šar planino ter teče skozi razne soteske sprejemajoč potoma z leve strani Lepenac, Pčinjo in Bregalnico, z desne pa Tresko in Črno reko, nekatere izmed teh rek služijo, kot namakalnice polj in zajezena pa za pridobitev električnega toka v bodočih elektrarnah, ki se tam gradé.

stavil njegov škof vladika ljubljanski dr. Rožman Gregorij.

Škof dr. Roman je 7. 8. 44. pisal uredniku "Lov. doma" Javorniku Mirku, da je začetkom nov. 1. 1942 govoril z generalom Ruggerom, poveljnikom divizije Alpskih lovec in mu v pogovoru dejal: "No, potem boste pač tudi v naši pokrajini napravili konec s partizanstvom." Nato mu je odgovoril Ruggero, da tega ne bodo njegovi vojaki mogli storiti vsled bližajoče se zime, da pa je sicer mnenja, da se partizanov po gozdovih sploh ne da uničiti. Ko ga je nato dr. Rožman vprašal, kaj sodi o vlogi MVAC, je dejal Ruggero: "Povedal Vam bom odkrito, kaj jaz mislim o MVAC. Nisem Slovenec, a tako gledam na Slovence in njihov boj: MVAC nam Italjanom mnogo pomaga (dr. Rožman je imel vtis, da misli reči "Nas Italjane štíti"), a med Vami Slovenci ustvarja takšno sovraštvo, da ga 50 let ne boste mogli odpraviti." In kljub spoznanju, da njegova, škofova organizacija MVAC opravlja zgolj to funkcijo, da štíti Italjane pred Slovenci in s tem ustvarja za 50 let mržnjo med svobodoljubnimi Slovenci in onimi izdajalci, ki služijo fašističnemu tujcu, je škof Rožman še nadalje počel isto, kakor tudi to dela vsak veliki zločinec. Pri tem pa je izrabljaj svoje oblačilo in svoj položaj duhovnega pastirja Slovencev, da je mnoge zape-

Donava je poleg morja naša najvažnejša vodna cesta. Odpira nam dohod v črnomorske pokrajine in osrčje Evrope. Plovne so še Tisa, Drava od Barča dalje in Sava ob visoki vodi od Siska, sicer pa od ustja Drine dalje. V Bački služita plovbi tudi dva umetna prekop: prvi veže Donavo in Tiso, drugi se od njega odcepi in doseže Donavo pri Novem Sadu.

Po nekaterih rekah, kjer ni možna plovba z ladjami se vrši promet s splavi. V Alpah plovijo les po Dravi, Savi in Savinji, na dinarskem ozemlju po Uni, Sani, Vrbasu, Bosni in Drini. Ogromna večina vodne sile donavskega rečja se gospodarsko še ne izrablja. Največje elektrarne stoje ob Dravi (Dravograd, Fala, Maribor), ki ji dobavljajo ledeniki v suhih poletnih mesecih tolike količine vode, kakršnih ne primore nobena druga reka v Jugoslaviji. Zdjaj postavljajo prve velike elektrarne ob Savi, Drini in v porečju Morave (elektrarne pri Žirovnici in Medvodah v Sloveniji, pri Sarajevu, pri Zvorniku na Drini pri Čačku in Les-

ljal v MVAC in pozneje v slov. domobranstvo, česar le-ti nikdar ne bi bili storili in je vsled tega zakrivil neštivilne umore, poboje, požige na slovenski zemlji.

Dosleden svoji izdajalski politiki in protinarodnemu in protiljudskemu delovanju je škof dr. Rožman prisostvoval tudi prvi seji takozv. slov. parlamenta in ustanovitvi enodnevnne vlade, kjer so navzoči, pričakujoč vidnega zloma Nemčije, klicali na pomoč Angleže in Amerikance, da bi jih obvarovali pred jezo in pravično sodbo naroda. Seja parlamenta, kakor tudi izdajalski govori so nam ohranjeni v posebni izdaji "Slovenca" z dne 4. 5. 45. Pred vkorakanjem Narodno osvobodilne vojske v Ljubljano je škof dr. Gregorij Rožman pobegnil z okupatorjem."

Tako zaključuje odločba "Komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo". Ker je odločba obširna, nismo te objavili v celoti, toda vse kar smo omenili stoji dobesedno v odločbi. Dokumentarnega gradiva, med tem tudi onega, kjer stojijo lastnoročni podpisi dr. Rožmana, bi lahko mnogo ponatilsnili, toda prepričani smo, da bo zado-stovala objavljena njegova žalostna zgodovina ter da bodo, na podlagi te, naši izseljenci gledali v pravi luči bivšega ljubljanskega škofa dr. Rožmana.

Dr. G. Rožman med skupino domobraskih častnikov

činom odločil, da je treba preizkusiti vse stražnike in nameščence na bivši upravi policije in je bila za ta eksperiment določena cerkev Srca Jezusovega. Vsakdo je dobil posebno vabilo, glaseče se na je dobil posebno vabilo, glaseče se na ime, v cerkvi in okolici pa so bili postavljene agenti, ki so ugotavljali, kdo je prišel in kdo ne. Pri verskem obredu so tudi spovedovali in je bilo pri teh spovedih zlasti tipično vprašanje, kaj kdo misli o OF.

Dr. Rožman je edini izmed pristojnih oblastnikov dal svoje privoljenje za ustanovitev javne hiše v Ljubljani l. 1941, čeprav so bili ostali ljubljanski verski predstavniki odločno proti temu. To je storil zato, ker je v vsem poslušal okupatorja in skušal ustreči njegovim, četudi nemoralnim in protiverskim željam,

napisal "božično poslanico" slovenskim domobrancem. Ta poslanica je izšla 31. 1. 44 in naziva v njej škof Rožman člane JA "volkove" in "šakale", ter označuje narodno osvobodilno borbo za škodljivo.

30. 1. 45. je prisostvoval mimohodu dmb edinic, po zaprisegi, v družbi največjih krvnikov slov. naroda Roesenerja, dostojanstvenikov. "Slov. domobranstvo" šte. 14 in "Deutsche Adria Zeitung" z dne 4. 2. sta objavila sliko dr. Rožmana kako se prisrčno razgovarja z generalom Roesenerjem. Ta slika je služila in tudi jasno pokazala, na katero stran se je v težkem boju slov. naroda za obstoj po-

Slovenska cvetličarna "LOS ALPES" HOSTAR ANTON Triunvirato 4223 T. E. 51-0732

Ferdinand Cotič

TRGOVINA Z ŽELEZNINO

Lope de Vega 2989 T. E. 50-1383

FABRICA DE MOSAICOS ALBERTO GREGORIĆ

Venta de materiales de construcción

Avda. Fco. Beiró 5671 T. E. 50-5383

Mehanična delavnica JOSIP HLAČA

Villa Real 140 J. Ingenieros - T.E. 757-640

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 T. E. 59-0838

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA Pripravniki prostori za krogljanje JANKO POLIAK

Ituzaingó 4267 J. D. PERON

STAVBINSKA KOVAČA G. ŠTAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443 Florida

PREVOZNO PODJETJE "GORICA" LOJK FRANC

Villaroel 1476 T. E. 54-5172

TOVARNA POHISTVA VINKO ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249-261

VILLA ESCASO U. T. 652-0131

ŽELEZO-BETONSKO PODJTJE RUDOLF KOMEL

za načrte in preračune

Bernaldez 1655 T. E. 67-1411

MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W., COX

Avda. Riestra 115 T. E. 61-0656

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO kovinska okna in polkna

FRANC BANDELJ

Avda. de los Incos 5021 T. E. 51-5184

TRGOVINA JESTVIN "TRST"

STANKO MIHELJ

Charcas 3120 T. E. 72-4957

Mercado "LAS MAGDALENAS"

CARNICERIA RAUBAR

Puestos 21, 24, 25 - Avda. Fco. Beiró 5276

Restavracija IVANČIĆ RUDOLF

IVANČIĆ RUDOLF

Añasco 2622

TRGOVINA ČEVLJEV "BELTRAM"

Vas po domače postreže. Pridite, pa se boste prepričali!

Se priporoča ALBERT BELTRAM

Donato Alvarez 2288 Buenos Aires

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO ANTON FORNAZARIĆ

Espeña 558 - J. Ingenieros - T.E. 757-271

Electricidad y plomería JOSE RADAN

JOSE RADAN

Bernaldez 1550 Buenos Aires

PIVARNA — KROGLIŠČE IN KEGLIŠČE

PODGORNIK FRANC

Warnes 2113 La Paternal

kovcu v Srbiji i. t. d.). Neštete važnosti so reke v vsaki državi, ki jih zna dobro in praktično uporabiti, kajti velike vodne sile za pogon vse obrti in prometa ne prekaša nobena druga umetna sila.

PODNEBJE

Na podnebje vplivajo zlasti zemljepisna širina, nadmorska višina in oddaljenost od mora. V skladu z zemljepisno širino je v naših južnih pokrajinah topleje kot na severu.

Pri nas se uveljavijo morski vplivi z Jadranskega in Egejskega morja ter celinski vplivi iz Srednje Evrope. Tako ima Jugoslavija morsko sredozemsko in celinsko srednjeevropsko podnebje. Svojevsebojno je podnebje v visokih gorah.

Sredozemsko podnebje. Vpliv Jadranskega morja je zaradi gorskih grebenov, ki potekajo vzporedno z obalo, omejen v glavnem na ozek obrežni pas. Globlje sega vpliv morja le v odprte doline Neretve, Morave in Zete in deloma tudi Soče po Vipavski dolini in do goriških Brd. Podnebje ob Jadrani se odlikuje z zelo visoko zimsko temperaturo, ki narašča od severa proti jugu od 6 do 10 stopinj C. Tudi poletja so na severu obale manj topla kot na jugu (23° — 26° C). Dežuje največ je-

seni namanj poleti. Dež prinaša jugo ali široko, topel vlažen veter, ki pripiha iz morja k obali brez prestanka tudi po več dni. Največ deževja dobiva gorato obrobje Kotorskega zaliva; Crkvice nad Risnom je med najbolj deževnimi kraji v Evropi (4600 mm).

Vpliv Egejskega morja se uveljavlja močnejše le ob Vardarju južno od Demir Kapije, šibkeje pa še do Skoplja in v dolinah Strumice in Bregalnice. Tu namreč vpliva na podnebje tudi suhi gorski veter vardarec, ki prinaša pozimi mraz, poleti pa prijetno osveži soparno ozračje v dolinah in kotlinah.

Zmerno celinsko podnebje. Povprečna januarska temperatura je povsod pod lediščem. Na panonskih tleh pritisne včasih oster zimski mraz, ki ga prinaša ledeni sever. Medtem ko imajo hriboviti osrednji predeli Jugoslavije sveža poletja, vlada takrat v dolinah velika vročina. V Banatu in Timoški krajini, kjer je najbolj celinsko podnebje v državi, znaša povprečna julijska temperatura 24° C, januarska pa —1° C.

Gorsko podnebje, se uveljavlja od 1300 m navzgor. Tu so zime dolge in mrzle, poletja kratka in sveža. Sneži tudi pozno v pomladi in zgodaj jeseni.

RASTLINSTVO IN ŽIVALSTVO

Rastlinstvo Jugoslavije se menjava hkrati z razlikami v podnebnju, v sestavi tal in z lego zemljišča. Gozd uspeva le tam, kjer je povprečna julijska temperatura vsaj 10° C. in je nad

500 mm padavin letno. Trti prijavajo suha poletja in rodi zato le v primorju in v območju Panonskega nižavja.

Še višjo toploto zahteva oljka, ki dozori le ob morju. Na jugu uspevajo le majhni borovi gozdovi, nato tudi makija, 1—3 m visoko zeleno grmovje (rožmarin, brinje itd.) Najbolj razširjeni sredozemski kulturni rastlini sta oljka in smokvovec.

Srednjeevropsko rastlinstvo ima pri nas isto odejo kot sosednja Srednja Evropa. Pičlo odmerjen prostor ima alpsko rastlinstvo. Tu so smrekovi in bukovi gozdovi ter sočna trava z živopisnimi cveticami. Vzhodno od izlivov Drave in Save dobiva pokrajina stepski značaj. Prvotno srednjeevropsko rastlinstvo je človek ponekod ohranil (gozdovi in pašniki), večji del pa je izmenjal s kulturnimi rastlinami (žito, krompir, vinska trta, sadno drevje itd.).

Živalstvo. Po vsej Jugoslaviji žive iste poljske in gozdne živali (srne, gamsi, lisice, zajci, kune) in tudi ista zverjad (medvedi, volkovi, divje mačke) toda le v oddaljenih gorskih predelih. Močvirja so ponekod naseljena z vodnimi pticami (divje rabe in gosi, pelikani, čaplje in žličarke). Nekatere redke živali so ohranjene le v gorah na primer ris v Šar planini. Jelene in kozoroge vzdržujejo v Alpah le umet-

no. Redki so tudi planinski orel, rušavec in divji petelin. Samo v primorju se drže žerjavi in labodi.

Na Pelješcu žive šakali. Zelo slovensko je jamsko živalstvo (n. pr. človeške ribice v podzemskih jamah ter jamski hrošči.) Tudi v nekaterih jezerih zlasti v Ohridskem, so živali, kakršnih ni drugod na svetu (n. pr. ohridske jegulje in postrvi).

PREBIVALSTVO

Zgodovinski pregled. Prvi narodi, ki jih imenuje zgodovina na naših tleh, so bili Iliri in Tračani. Pozneje so se jim pridružili na severozahodu Kelti, in na jugu Grki. V tretjem stoletju pred našim štetjem stopijo na naša tla Rimljani, ki so zapustili mnogo še danes vidnih sledov. Za časa preseljevanja narodov je bila naša zemlja prehodno ozemlje za mnoga germanska plemena, dokler se niso konec 6. stoletja pričeli naseljevati naši slovanski predniki, na prostranem ozemlju med Donavo in Egejskim morjem. Tu je nastalo tekom zgodovine več slovanskih držav. V poznem srednjem veku so jih uničili Turki, ki so zavzeli vse naše pokrajine razen primorja, ki so ga zavarovali Benečani in severozahodnega hrvatskega in slovenskega ozemlja, kjer so gospodovali Habsburžani. (Dalje prihodnjic)

SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA

Odkodnine, odslovitve, nezgode, dediščine in vse sodnijske tramitacije
Uradne ure od 18 do 20

Diagonal Norte 1119 — Piso 8
(nasproti obelisku) Escritorio 823
T. E. 35-6243 Buenos Aires

PRODAJALNA - TOBAKARNA

Prodaja raznih časopisov, revij, slaščic ter raznovrstnega moškega in ženskega perila

VLADIMIR BENKO

Avda. Francisco Beltró 5709
VILLA DEVOTO - BUENOS AIRES

ŽELEZOBETONSKO PODJETJE

FRANC URŠIČ

Mercedes 1764 T. E. 69-1567
Buenos Aires

T.A.C. - TRST

Zastopstvo: DOMINGO BELAMARIČ

PAKETE V DOMOVINO

pošiljamo potom Trsta in dospejo v 12 do 15 dneh

Uradujemo: v calle Sarmiento 74 SAN MARTIN FCBM
v calle Cangallo 439-I. Esc. 119 BUENOS AIRES

Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

Gutenberg 3360

T. A. 50 - 3036

Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Martin

BUENOS AIRES

Talleres Gráficos "Córdoba", Gutenberg 3360, Buenos Aires. — 19-X-1949

TISKARNA RUDOLF ŽIVEC

Sarmiento 40 Caseros T. E. 757-1101

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIČ

Calderón 3098 T. E. 50-6228
Devoto - Buenos Aires

Krojačnica LEOPOLD USAJ

Avda. FRANCISCO
BEIRO 5380, Dep. 2

T. A. 50-4542

VILLA DEVOTO

HERRERIA DE OBRAS BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1608-14 T. E. 67-6250
Buenos Aires

RADIO

Izdelovanje novih aparatov ter vsakovrstna popravila izvršuje

JAKOB KREBELJ

Cespedes 3783 (vogal Avda. Forest)
T. E. 54 - 4650

Recreo "Europa"

Pripraven za nedeljske izlete v Tigre. Prevoz s postaje Tigre F.C.N.G.B. do recrea in nazaj
Lastnika:

BRATA ROVTAR

Tigre F.C.N.G.B. T. E. 749-589
Rio Carapachay

KROJAČNICA Franc Melinc

Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356
Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN Srečko Turel

TRELLES 1402 U. T. 59-4104

CALEFACCION

CIRIL PLESNIČAR

Calle Tronador 3203, T. E. 70-6166
Buenos Aires

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoeslovaco y demás idiomas europeos. Extracciones de partidas para jubilaciones.

San Lorenzo 937, Rosario (Sta. F^o)

MIZARSKA DELAVNICA "LA PRIMERA"

PETER JONKE

Lastnik:
Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela
Pasos Los Andes - Rio Ceballos
CORDOBA

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA JESTVIN

"TRIESTINA"

Lastniki:
KUKANJA in BRATA GEC
25 de Mayo 2806 CORDOBA

Kadar se želite naužiti čistega kordobskega zraka in se v miru odpustiti, se obrnite na

Hostería "LOS ALPES"

lastnik PETER JONKE, Rio Ceballos
Córdoba
Izvrstna postrežba in zmerne cene!

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

Krojačnica Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59 - 1232